

На основу Закона о спорту (Сл. гласник РС бр.10/16) и чл. 40 Статута Планинарског савеза Србије, Управни одбор Планинарског савеза Србије је, на предлог Комисије за планинарску оријентацију, на редовној седници одржаној дана 9. маја 2023. године, усвојио

ПРАВИЛНИК О ОРГАНИЗАЦИЈИ ПЛАНИНАРСКИХ ОРИЈЕНТАЦИОНИХ ТАКМИЧЕЊА ПЛАНИНАРСКОГ САВЕЗА СРБИЈЕ

Општа правила

Члан 1

Планинарско оријентационо такмичење Планинарског Савеза Србије (ПОТ ПСС), представља смотру достигнућа, умећа, вештине и припремљености чланова Планинарског савеза Србије (у даљем тексту: ПСС) у читању карата и коришћење техничких средстава за безбедно кретање у природи и за брзо сналажење на непознатом терену, посебно у планинским пределима.

У тумачењу и коришћењу ових правила, учесници, организатори и спортски стручњаци, морају се водити осећајем за фер такмичења.

Такмичење ће се одржати у свим временским условима, осим у снежним условима и условима који могу да буду опасни по живот и здравље такмичара и организатора. Делегат доноси одлуку о одлагању или неодржавању такмичења.

Право учешћа

Члан 2

Право учешћа на ПОТ ПСС имају чланови основних организација, учлањених у Планинарски савез Србије.

Право учешћа и право на бодовање на ПОТ ПСС имају искључиво регистровани такмичари основних организација, учлањених у Планинарски савез Србије.

На такмичењима могу учествовати и чланови других спортских организација - удружења из земље и иностранства, ван конкуренције у рекреативној категорији.

Такмичари морају бити активни чланови, што потврђују такмичарском књижицом са овереним податком о извршеном лекарском прегледу за текућу годину.

Учесници који нису чланови ПСС, немају такмичарску књижицу и лекарски преглед могу се такмичити у рекреативној категорији.

Током такмичарске сезоне може се наступати само за једну основну организацију (клуб/друштво).

Изузетно, учесници који нису чланови ПСС, чланови других спортских организација - удружења из земље и иностранства могу, по одобрењу организатора, наступати на начин и под условима који важе за такмичарске категорије али су такви наступи ван такмичарске конкуренције, што подразумева да не утичу на пласман, распоред медаља и освајање бодова.

Тип такмичења

Члан 3

Такмичење је екипно, дневно или ноћно са решавањем практичних и теоријских задатака.

Планинарско-оријентациона такмичења могу бити:

- Лигашка
- Првенствена
- Меморијална-локална.

Категорије

Члан 4

На такмичењу могу да учествују екипе састављене од три члана подељени у осам категорија по годинама и полу и то:

- Пионири: до 15 година старости,
- Пионирке: до 15 година старости,
- Јуниори: до 18 година старости,
- Јуниорке: до 18 година старости,
- Сениори: преко 18 година старости,
- Сениорке: преко 18 година старости,
- Ветерани: преко 45 година старости,
- Ветеранке: преко 45 година старости.

У категоријама сениори/сениорке могу наступати до два јуниора/јуниорке или ветерана/ветеранке одговарајућег пола у зависности од категорије у којој се такмиче.

Чланови екипе морају бити чланови исте основне организације.

Уколико је екипа састављена од чланова различитих основних организација и пола, може се такмичити ван конкуренције.

Основна организација може да пријави више од две екипе у свакој категорији, али се резултат само две најбоље екипе узима за пласман у категорији и укупно бодовање.

Екипе једне основне организације могу мењати такмичаре током сезоне по екипама.

На крају такмичарске сезоне КПОТ прави листу са именима такмичара (сваки такмичар у својој категорији осваја исти број бодова као и његова екипа) који су се у сезони такмичили и рангира их по екипама односно категоријама, како би најбоље пласирани такмичари са ранг листе из сваке основне организације односно категорије били на проглашењу генералног пласмана на крају Националне лиге.

Дужина стазе и успони

Члан 5

За дневно оријентационо такмичење дужине стаза најкраћим логичним путем морају да буду:

- Пионири/пионирке – до 6 км
- Јуниори/јуниорке – од 7 до 10 км
- Сениори/сениорке – од 10 до 15 км
- Ветерани/ветеранке – од 7 до 10 км.

За ноћно оријентационо такмичење дужине стаза треба да буду краће за 40%.

Успон на целој стази не сме да прелази 10% од укупне дужине стазе дуж најкраћег логичног пута.

Број контролних тачака

Члан 6

Број контролних тачака (КТ) зависи од такмичарске категорије, размере карте, концепције такмичарских стаза и може да буде до 30 (КТ).

У број контролних тачака улази збир свих тачака, екипних, појединачних и циљ.

Кретање на стази

Члан 7

Такмичари једне екипе прелазе такмичарску стазу екипно или на задатим појединим деоницама раздвојено. Контролне тачке морају да се обиђу у задатом редоследу.

Деонице које се прелазе раздвојено могу максимално бити до 50% целокупне дужине стазе.

Поштовање према земљишту и имовини

Члан 8

Такмичари морају да поштују јавну и приватну имовину.

Такмичари не смеју да прелазе преко засејаног земљишта и усева или преко било ког подручја које је означено као забрањено од стране организатора.

Такмичари не смеју да пале ватру на терену за такмичења.

Такмичари не смеју да оштете или поремете флору и/или фауну.

Време преласка стазе

Члан 9

Такмичарска екипа треба да пређе стазу за најкраће могуће време.

Време које оствари екипа која прва стигне на циљ у одређеној категорији сматра се граничним временом за ту категорију на тој трци.

Екипа која оствари најбоље време осваја 100 бодова на основу времена преласка такмичарске стазе само уколико овери све контролне тачке. Бодови за време преласка такмичарске стазе за све остале екипе израчунавају се само уколико овере све контролне тачке и то на основу времена заостатка у односу на првопласирану екипу по формули:

$(\text{време првопласиране екипе (секунде)}/\text{време екипе (секунде)}) * 100$

Максимално дозвољено време дефинише организатор сходно дужини и конфигурацији такмичарских стаза.

Екипе које прекораче максимално дозвољено време преласка стазе, биће дисквалификоване.

Уколико се на одређеној тачки екипе раздвајају или је предвиђен задатак, а више екипа стигне истовремено, судија на истој мора да евидентира време доласка екипа и време кад су добиле задатак.

То време се одузима од укупног времена за које екипе пређу задату стазу.

Старт

Члан 10

Екипе стартују у размацама од 5 до 10 минута на знак главног судије.

Екипе из једног клуба/друштва, а различитих категорија могу имати исто стартно време.

Редослед старта екипа се одређује извлачењем стартних бројева по категоријама и клубовима 30 минута пре старта трке код главног судије.

Минимални размак између две екипе из исте основне организације, у једној категорији, мора да буде најмање два стартна размака.

Организатор је обавезан да пре старта такмичења обавести такмичаре које време је дефинисано као задато, а које је максимално дозвољено.

Опрема

Члан 11

Такмичарску опрему учесници такмичења прилагођавају властитој потреби за кретање по шумовитом и планинском терену, независно од временских услова, узимајући у обзир климатске услове, услове терена за такмичење и препоруке организатора.

Обавезна опрема екипе:

1. ранац
2. компас
3. прибор за решавање задатака (није обавезан за пионире/пионирке)¹⁾

4. основни комплет за прву помоћ²⁾
5. вода
6. захтевани тип обуће³⁾
7. батеријска лампа (за ноћно такмичење)

¹⁾ Прибор за решавање задатака обавезно садржи:

1 оловку, 1 гумицу, 2 троугла, 1 лењир, 1 угломер и 1 шестар.

²⁾ Основни комплет за прву помоћ обавезно садржи: троугласту мараму, први завој, газу, пакет ханзапласта и астро фолију.

³⁾ Организатор је у обавези да у позиву на такмичење обавести клубове који тип обуће је захтеван на такмичењу.

Уколико се екипа раздваја, наведену опрему мора да има сваки члан екипе. Организатор је у обавези да у позиву на такмичење обавести клубове које категорије се раздвајају.

Коришћење уређаја за геолоцирање, који показују или дају звучна обавештења о локацији корисника није дозвољено.

Обавезну опрему проверава главни судија на старту.

Карта

Члан 12

На такмичењу се могу користити топографске, планинарске или посебно припремљене карте размере 1:20.000 / Е10м, 1:25.000 / Е10м и ниже размере.

На карти треба да буде приказана размера, еквидистанца, координатна мрежа, ознака севера, време последње допуне садржаја, локације контролних места и бројеви, места са освежењем ако није на КТ, као и забрањена подручја и забрањени путеви.

Идентификациони бројеви контролних места треба да буду наведени према редоследу обиласка у растућем низу – КТ-1, КТ-2, КТ-3, итд, уз прескакање редних бројева за контролна места која треба одредити – уцртати на основу задатка.

Старт се означава троуглом (дим. 6 мм), контролне тачке кругом (дим. 5 мм), а циљ кругом у кругу (дим. 4 и 6 мм).

Карте треба да буду одштампане у најмање четири боје, поступком који обезбеђује добру читљивост под природним и вештачким осветљењем.

Сваки члан екипе добија примерак карте.

Уколико је за екипу предвиђено раздвајање, на месту раздвајања, такмичари добијају посебне карте.

Такмичари у категоријама пионири/пионирке добијају карте са уцртаним свим КТ.

Такмичари у осталим категоријама могу да добију карте са неколико КТ уцртаних на карту и задатак, на основу кога уцртавају преостале КТ. Положај КТ може да буде задат као: пресек два азимута или пресек контра азимута, азимута или контра азимута и удаљеност, пресек азимута или контра азимута са Х или Y координатом.

Задатак може да садржи највише три такве тачке које се у задатку не смеју надовезивати једна на другу.

Карте морају бити заштићене од влаге и оштећења.

Коришћење карти које пружају додатне информације које нису приказане на карти за такмичења је забрањено током трајања такмичења и подлже дисквалификацији са такмичења.

Контролне тачке

Члан 13

Контролне тачке (КТ), на терену ће бити обележена наранџасто белом призмом димензија 30 x 30 цм, са рефлектујућим површинама за ноћно такмичење.

Ознака треба да буде видљива са растојања од најмање 25 метара из предвиђених праваца прилаза контролној тачки.

Ознака треба да буде на висини између 0,5 м и 1 метар изнад тла и лако доступна.

Мерење времена и овера КТ

Члан 14

За оверу контролних тачака и мерење времена преласка такмичарске стазе користи се SportIdent (SI) електронски систем. Такмичарска екипа такмичење започиње овером стартне контролне станице (Start) члана екипе који први стартује, а завршава овером циљне контролне станице (Finish) члана екипе који последњи стигне на циљ. Време преласка стазе које се узима за резултат је секундно.

На стартном месту треба да буде видно истакнут стартни сат који показује званично време. Стартне листе и стартни сат служе за управљање процедуром старта. Изузетно, стартни сат може се искористити и као званични сат за мерење времена преласка такмичарске стазе. Организатор је у обавези да обезбеди да службе такмичења у потпуности усагласе време старта са стартном листом, као и правовремено читавање времена преласка такмичарске стазе након пристизања такмичарских екипа на циљ.

На контролним местима мора да постоји и резервни систем у виду перфоратора. Ако СИ станица не ради или изгледа да не ради екипа је дужна да користи резервни систем.

Сви чланови екипе морају да посету контролно место и да овере посету преко електронског система за оверу, у временском интервалу од максимално 30 секунди у супротном подлеже дисквалификацији са такмичења.

Такмичарски задатак

Члан 15

Такмичарски задатак треба да буде састављен тако да се провери вештина, теоријска и практична знања, која се односе на планинарску оријентацију, физичку припремљеност, као и на планинарство у целини.

Задатак може да обухвати решавање практичних и теоријских тестова из:

- Оријентације – проналажења КТ на терену помоћу карте и компаса, одређивање азимута
- Уцртавања задатих места на карту на основу задатих параметара и/или текстуалног описа
- Прве помоћи
  - Теоријска питања
  - Практично пружање прве помоћи
- Планинарства
  - Тестови општег познавања планина и планинарства
  - Опасности у планини
  - Познавање биљног и животињског света
- Планинарских вештина
  - Познавање чворова
- Метеорологије.
  - Материјали из ког ће се вршити теоријско и практично тестирање Комисија за планинарску оријентацију доставља свим основним организацијама најкасније 30 дана пре почетка такмичарске сезоне.
  - Практични задаци могу да се решавају на терену или циљу.
  - Организатор је у обавези да у такмичење уврсти теоријске задатке, као и практичне задатке из најмање 2 области.

Циљ и мерење времена

Члан 16

Циљно време представља време када последњи такмичар једне екипе пређе циљну линију. На циљу сви чланови екипе морају да изврше оверу на циљној контролној станици.

Ако екипа/такмичар жели да одустане из било ког разлога, цела екипа мора да се врати на циљ и да о томе обавести организатора.

Бодовање

Члан 17

Укупан број освојених бодова представља збир бодова освојених по свим основама. Бодује се категорија која на такмичењу има минимум две екипе.

	Опис активности	Број бодова	Максимални број бодова	
1.	Теоријски задаци – топографија Тест се састоји од задатака где треба да се на карти уцртају тачке на основу задатих параметара и/или текстуалног описа (до 3 задатка)		60	
		Тачно решен задатак		+20
		Нерешен задатак		-5
		Нетачно решен задатак		-5
2.	Теоријски задаци - тест Области: - Оријентација (5-10 питања) - Планинарство (5-10 питања) - Остало (5-10 питања) - Прва помоћ - Чворови - Метеорологија		150	
		Тачно решен задатак		+5
		Нерешен задатак		0
		Нетачно решен задатак		-5
3.	Практични задаци - Прва помоћ (1 задатак) - Оријентација (азимут...) (1-3 задатка) - Познавање чворова (1 задатак) - Познавање биљног и животињског света (1 задатак) - Остало (до 5 задатака)		220	
		Тачно решен задатак		+20
		Нерешен задатак		0
		Нетачно решен задатак		0
4.	Свака пронађена контролна тачка	+50	+1500	
5.	Екипа са најбољим временом преласка такмичарске стазе	+100	+100	
	Остале екипе	(време првопласиране екипе (секунде)/ време екипе (секунде))*100		

6.	Казнени поени за недостатак дела опреме (за сваки део опреме, за сваког члана екипе, максимално 3 члана могу добити казнене бодове по екипи)	- 5	-90
-----------	--	------------	------------

Резултати на такмичењу

Члан 18

Резултат се добија на основу збира освојених бодова, за извршене задатке (опрема, прелазак такмичарске стазе, практични задаци и решавање тестова) и објављују се 15 до 30 минута по завршетку такмичења.

У случају да екипе имају исти број укупних бодова, боље пласирана је екипа која има краће време проведено на стази.

У случају да екипе имају исти број укупних бодова и исто време проведено на стази, бољи пласман има екипа која је прва стартовала.

Резултати треба да прикажу стартни број и назив екипе, имена чланова екипе и назив основне организације, укупан број бодова, време преласка стазе, освојене бодове и казнене бодове за сваки задатак, заједно са укупним пласманом у категорији.

Заједно са резултатима екипа треба приказати и укупни пласман основне организације, који се одређује на основу збира бодова које су освојиле екипе те основне организације. У овај збир бодова улазе само остварени бодови екипа које нису дисквалификоване.

Резултати остају прелиминарни све док се не реше евентуалне жалбе.

Делегати, главне судије, судије

Члан 19

На свим званичним такмичењима Савеза, мора бити присутан делегат који пре такмичења проверава припрему такмичења и одржава регуларност самог такмичења.

Главни судија верификује постигнуте резултате и пласман у свакој категорији такмичења. Судије морају бити распоређене барем на једној контролној тачки и имају задатак да уписују времена проласка екипа или појединаца и да деле нове задатке или карте за наредни део стазе. Уколико постоји потреба да се екипа задржи на КТ, судија води рачуна о времену задржавања и уписује време доласка и одласка екипе са КТ.

Судије такође контролишу да ли је екипа комплетна на старту, на стази, приликом овере КТ и на циљу. Контролори на контролним местима не смеју да ометају нити да успоравају такмичаре. КТ такође може да буде без судије (такозвана „мртва КТ“), у овом случају, екипа самостално оверава контролну тачку.

Правилником о стручњацима у спорту и службеним лицима у ПСС уређена су питања везана за рад и унутрашњу организацију рада делегата, као и рад свих осталих званичних лица која обављају поједине послове везане за организацију спортских такмичења у оквиру ПСС.

Дисквалификација

Члан 20

Дисквалификација наступа:

- Ако се прекорачи задати максимални временски период кретања на стази.
- Ако екипа не уђе у пуном саставу на КТ.
- Ако се на стази користи ГПС уређај
- Ако екипа прекрши правила из овог Правилника.

О дисквалификацији одлучује Главни судија и регулише се Правилником о стручњацима у спорту и службеним лицима у ПСС.

Уколико такмичар има примедбе на догађаје у току такмичења дужан је у року од 5 мин по завршетку свог такмичења поднесе главном судији. Примедбе могу бити усмене.

Уколико има примедби на одлуку судије, такмичар или званични представник основне организације, може поднети жалбу главном судији у писаном облику најкасније 15 минута по истицању табеле са резултатима на официјелну огласну таблу.

Резултати и пласман

Члан 21

Наслов првака Србије у планинарском оријентационом такмичењу се добија на првенству Србије. Првенство Србије се организује једанпут годишње.

Комисија за планинарску оријентацију одређује број такмичења за лигу Србије пре почетка такмичарске сезоне, на основу пријава клубова/друштава за организацију, и датуме одржавања такмичења.

У складу са бројем такмичења Комисија за планинарску оријентацију пре почетка сезоне одређује и број такмичења које се бодују и начин бодовања. Основна организација која има највише бодова је првак Србије у Лиги Србије.

У случају да у коначном збиру основне организације имају исти број бодова, важи критеријум да је боље пласирана основна организација са већим бројем бодова у сениорским категоријама.

Бодовање за генерални пласман у лиги Србије се врши и по категоријама и проглашавају се најбоље екипе у свакој од 8 категорија дефинисаних овим правилником.

У случају да екипе при бодовању имају исти број бодова, бољи пласман има екипа са више освојених првих места.

Обавезе организатора

Члан 22

Организатор такмичења у обавези је да основним организацијама најави такмичење најмање 30 дана пре одржавања такмичења писменим путем или путем електронске поште.

Обавезе организатора:

- Да припреми такмичарску стазу која ће бити безбедна за такмичаре
- Да обезбеди присуство дежурног лекара са основном санитарском опремом
- Да обезбеди простор (дом или шатор) за пресвлачење такмичара
- Да на циљу обезбеди освежење
- Да обезбеди прецизно мерење резултата
- Да се придржава одредаба Правилника о безбедности и одговорности у извођењу планинарских активности
- Да достави детаљан извештај о одржаном такмичењу са следећим подацима:
  - место и датум одржавања такмичења
  - име и презиме такмичара по екипама и категоријама
  - број такмичара и такмичарских екипа по категоријама
  - дужине стаза
  - резултате такмичења у складу са табелом (члан 17)
  - пласман екипа по категоријама потписаног од стране главног судије

Извештај се доставља електронском поштом Комисији за планинарску оријентацију најкасније наредног дана до 09:00.

Комисија за планинарску оријентацију је дужна да резултате бјави на званичној интернет страници ПСС, најкасније 24 сата по завршеном такмичењу.

Обавезе такмичара

Члан 23

Обавезе такмичара:

- Да имају такмичарску књижицу са овереним податком о извршеном лекарском прегледу за текућу годину.
  - Да се придржава упутства организатора по питању опреме и безбедносних услова на стази.
  - Да се придржава услова прописаних при заједничком кретању на стази.
  - Да избегава прегласну комуникацију на стази са члановима своје и других екипа.
  - Да се придржава моралног кодекса планинарског и спортског понашања на стази.
- Свака екипа, ако примети да је неки такмичар у опасности или повређен, треба да одустане од даљег такмичења и да на сваки могући начин пружи потребну помоћ.

Регистрација

Члан 24

Такмичари се морају регистровати по такмичарским категоријама односно сви учесници (чланови Савеза) лиге такмичења за првенство ПОТ ПСС, пре почетка такмичарске сезоне.

Награде

Члан 25

Основне организације које учествује у организацији такмичења са ПСС и својим спонзорима, може доделити медаље, дипломе, пехаре и пригодне награде екипама према постигнутим резултатима.

Допинг

Члан 26

Допинг је забрањен.

Допинг је дефинисан као постојање једне или више повреда антидопинг правила утврђених чланом 3. Правилника о спречавању допинга у планинарству Планинарског савеза Србије.

Остало

Члан 27

Такмичења се могу организовати у оквиру основне организације или територијалног савеза.

За првенство Србије такмичење се организује у оквиру акције „Дани планинара Србије“ или у неком другом термину који одређује Комисија за планинарску оријентацију.

Календар такмичења и пласмана екипа по категоријама објављује Комисија за планинарску оријентацију путем електронске форме на интернет страници Савеза.

Члан 28

Комисија за планинарску оријентацију даје мишљење о значењу појединих одредби овог Правилника, а коначно тумачење Управни одбор ПСС.

Члан 29

Предлог измена и допуна овог Правилника доноси се на седници комисије за планинарску оријентацију, а усваја их Управни одбор Планинарског савеза Србије.

Члан 30

Овај Правилник ступа на снагу даном његовог усвајања од стране Управног одбора Савеза.

Ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник донет дана 9.2.2021. године.

Председник Комисије за
планинарску оријентацију

(Владислав Матковић)

Председник
Планинарског савеза Србије

(Исо Планић)